

Checklist veiligheid kerkgebouw

Algemeen

Wordt er een jaarlijkse rondgang gemaakt met medewerkers in de kerk?
Hoe vaak wordt de kerk geïnspecteerd (toegankelijke en minder toegankelijke plaatsen)?
Bestaat er al een soort noodplan, evacuatieplan, alarmplan?
Is er een grondplan met voorhanden? Zijn hierop aanduidingen gemaakt?
Worden er algemene richtlijnen over veiligheid gehanteerd in de kerk? vb. Is de regel 'niet alleen het gebouw of delen ervan betreden' gekend.
Is er een EHBO-kit aanwezig?
Volgden medewerkers een EHBO-cursus?
Worden de contracten met externe firma's jaarlijks gecheckt? vb. onderhoud klokken, brand- en inbraakbeveiliging, nazicht verwarmingsinstallatie, elektriciteit, etc.
Is er een incidentenmeldingsformulier waarin wordt opgeschreven wat gebeurt? Wordt dit besproken op een vergadering?
Zijn de houten ladders vervangen door aluminium ladders?
Zijn er wandklokken met kwikslingers aanwezig? Cf. problematiek verplaatsing

Bouwfysische toestand

Instortingsgevaar en loszittende delen, wateroverlast

Wanneer laatst gerestaureerd?
Aangesloten bij Monumentenwacht?
Te nemen maatregelen in recentste rapport?
Bouwfysische toestand dak? vb. loszittende pannen, kruis, stenen, vensterglas
Bouwfysische toestand dakgoten? vb. loszittende dakgoten, wateroverlast
Bouwfysische toestand muurwerk? vb. loszittend stenen, inzakkingen
Worden dakgoten regelmatig leeggemaakt?
Stabiliteit dragende structuren?
Heeft de kerk een stenen gewelf of houten zoldering?
Staan grote beelden en objecten onverankerd opgesteld in de kerk?
Stabiliteit preekstoel, doksaal, etc. en hoe toegankelijk?

Brand

Preventie en organisatorische maatregelen

Staan kaarsen ver genoeg van brandbaar materiaal?

Noveenkaarsen?
Worden ongebruikte apparaten systematisch uitgeschakeld? vb. microfoon, bijverwarming, spots, etc.
Deuren tussen sacristie/bergruimte en kerk gesloten?
Wanneer werden de minder toegankelijke plaatsen het laatst gereinigd?
Is er opstapelend stof op de zolders? Risico op kortsluiting
Ligt er duivenmest opgestapeld op de torenzolder? Gezondheidsrisico's
Is er nog oude, ongebruikte bekabeling aanwezig?
Zijn spots halogeenlampen die warm worden?
Staan er theaterlampen opgesteld in de kerk?
Worden er verlengkabels en stekkerdozen gebruikt (in combinatie)?
Worden de veiligheidscoördinatoren extra gewezen op de problematiek van brandgevaar tijdens de werken? vb. dakwerken aan kerkgebouw bij restauratie
Is er een strikt rookverbod?
Zijn er pictogrammen geplaatst?
Zijn deze alleen op ooghoogte of ook lager geplaatst?
Is er een alarmprocedure opgesteld en is die gekend?

Keuren installaties en bekabeling

Hoe oud is de bekabeling elektriciteit?
Laatste keuring elektriciteit?
Gebeurde dit door een EDTC (Externe Dienst Technische Controle)?
Werd een infraroodtechniek voor de herkenning van kabelbreuken gebruikt?
Hoe oud is de verwarmingsketel/installatie?
Laatste keuring verwarmingsketel?
Waterleidingen voldoende beschermd? vb. vorst, vermijden kortsluiting.

Fysische en elektronische maatregelen

Hoeveel traditionele brandblussers?
Poederblussers, schuimblussers of CO ₂ -blussers?
Brandblussers regelmatig gekeurd?
Hoeveel rookmelders? Met doorschakeling?
Automatisch detectiesysteem aanwezig (vb. beamdetectoren, luchtafzuiging)?
Automatische doorschakeling? Naar wie?
Worden deze nummers regelmatig gecheckt?
Andere handmatige brandblussystemen aanwezig (brandslangen)?

Automatische brandblussystemen aanwezig (Sprinklersysteem, watermiststelsysteem)?
Is er een bliksemafleider geplaatst? Wanneer?
Wanneer laatst gekeurd?
Noodverlichting? Hoeveel lampen?
Wanneer laatst gekeurd?
Branddeuren?
Draait de kerkdeur naar buiten open?
Zijn de buitendeuren uitgerust met een scharniersysteem waardoor de deur naar buiten toe kan openen wanneer er druk wordt op uitgeoefend?
Is er een brandkast?
Opent deze met code of sleutel? Waar bewaard?
Is er een sleutelkluis aan de buitendeur?
Hoe wordt deze geopend? Elektronisch of manueel?

Afspraken brandweer

Is er een brandweerverslag?
Is er een rondgang met brandweer geweest?
Zijn er afspraken over sleutels en sleutelkluis?

Bereikbaarheid: Kan de brandweer aan de kerk?
Is er een reddingsplan waardevolle voorwerpen?
Worden er afspraken gemaakt voor grotere evenementen?
Wat is het maximum aantal personen dat aanwezig mag zijn in de kerk?
Zijn opgestelde doeken en vaandels brandwerend behandeld? Hoe?

Diefstal en vandalisme

Preventie en organisatorische maatregelen

Kwam de politie langs voor diefstalpreventie?
Is er een bewakingsfirma verantwoordelijk voor het kerkgebouw?
Bewakingsfirma specifiek voor de erfgoedsector of algemeen?
Waaruit bestaat deze begeleiding? Is deze gelinkt aan de alarmsystemen?
Kunnen kleine beelden en schilderijen makkelijk meegenomen worden?
Zijn grote beelden en schilderijen verankerd (in muur of pilaar)?
Zijn de offerblokken vastgemaakt?
Staan ladders in een afgesloten ruimte?
Is het kerkgebouw gecompartmenteerd? Staan bepaalde kunstwerken achter tralies?

Zichtbaarheid omgeving

Zijn de buitendeuren goed zichtbaar? Snoeien struiken?
Is er een kerkhof rond de kerk?
Is er een parking of straat vlak tegen de kerk?
Zijn er paden rondom?
Wordt het perceel 's avonds afgesloten?
Zijn er bankjes waar potentiële vandalen verzamelen?

Sleutelbeheer

Waar worden de sleutels bewaard?
Hoeveel kopieën zijn er in omloop? Kan de sleutel bijgemaakt worden?
Wie heeft een sleutel? Is er een lijst ter beschikking?
Vaste contactpersoon sleutels?
Is er een afspraak met de brandweer over sleutelkast buitenkant?
Zijn de sleutels zonder labels?
Zijn de sleutels genummerd?
Is er een fiche met deze nummers? Zijn ze aangebracht op de deuren?
Is er systematisch iemand verantwoordelijk voor afsluiten gebouw?

Gebeurt dit op dezelfde manier, zijn hier richtlijnen voor?
Worden de deuren van de ruimtes met gas, water, elektriciteit toegedaan (maar niet op slot)?
Waar staan de meters en installaties? Weten alle medewerkers dit?
Worden de toegangen naar de toren, sacristie, etc. afgesloten?
Als dit met de sleutel gebeurt, is deze aanwezig in een sleutelkast?
Kan de sanitaire ruimte van binnenuit afgesloten worden? vb. inbrekers die zich opsluiten in deze ruimte of elders verstoppen

Aanwezigheid geld kerkgebouw

Hoe vaak worden de offerblokken leeggemaakt en geteld?
Is ook aangeduid dat deze regelmatig leeggemaakt worden?
Hoe lang wordt het geld van de omhaling bewaard in de kerk?
Wie is er verantwoordelijk voor de telling? Alleen of meerdere personen aanwezig bij telling?
Kan iemand geld telkens meenemen na de viering?
Kunnen bepaalde betalingen ook via overschrijving i.p.v. cash gebeuren?
Wordt de brandkast gebruikt voor het bewaren van geld?

Inventaris kunstwerken en archiefmateriaal

Is er een inventaris gemaakt van de inboedel?

Door wie is deze opgesteld?
Boekhoudkundige of ander inventaris?
Wanneer en hoe is deze opgesteld? vb. op papier met foto's of digitaal, met of zonder inventarisnummers, etc.
Worden bepaalde waardevolle objecten in brandkast of beschermde plaats bewaard?
Wie kent de code, heeft de sleutel van de brandkast?
Wordt het in de kerk aanwezige archiefmateriaal afgesloten bewaard? cf. regels archief: inventaris, zuurvrije dozen
Staan er objecten in vitrines of oude kasten? Hoe zijn deze afgesloten?

Fysische maatregelen

Zijn de glasramen beschermd? vb. traliewerk met beschermd glas, UV-filter
Zijn de keldergaten, vensters, koepels, dakvensters, etc. goed gesloten en beschermd? vb. traliewerk, dubbel glas, polycarbonaat materiaal
Kunnen de toegangspoorten goed afgesloten worden?
Toestand slot, cilinder, deur?
Is de afstand tussen deur en kozijn niet groter dan 0,3 cm?
Beschikken alle buitendeuren over een goed nachtschoot? <i>Schoot = deel slot dat bij afsluiting naar buiten springt.</i>
Zijn er extra grendels aanwezig en zitten deze goed verankerd?

Zijn er verticale dievenklauwen geplaatst om het openen langs buiten te verhinderen?
Zit het slot goed in de deur? Komt het niet te veel uit het deurvlak?
Kunnen de scharnieren langs buiten niet opengevezen worden?
Zijn de nooddeuren (paniekknop of paniekbaar) eenvoudig te forceren?
Zijn de buitenhandvatten van de nooddeuren verwijderd?
Zijn vensters naast deuren die van binnenuit geopend kunnen worden verstevigd?
Bij moderne gebouwen: Hoe wordt het schuifraam/deur geblokkeerd?

Elektronische maatregelen

Buitenverlichting

Is de kerk 's avonds algemeen verlicht?
Zijn de toegangsdeuren goed verlicht?
Is er verlichting met bewegingssensoren aanwezig?
Hoe lang blijft dit licht branden?
Wordt deze verlichting regelmatig gecontroleerd? vb. geen takken ervoor, verstopt met bladeren, defecte lampen, defect bewegingssysteem
Zijn de schakelaars ontoegankelijk voor het publiek?
Worden ook vensters, kelderramen, etc. goed verlicht?
Staan er in het RUP beperkingen aan buitenverlichting vermeld?

Inbraakdetectiesysteem

Is er een inbraakdetectiesysteem aanwezig?
Voor de hele kerk of gedeeltelijk?
Is dit aangesloten op alle ingangen of alleen detectie binnenin?
Is deze aanwezigheid langs buiten duidelijk zichtbaar? Primaire doel is afschrikken. Keuringsbewijs of alarmkast zichtbaar?
Wordt het buiten activiteiten altijd ingeschakeld?
Stil alarm, sirene of beide?
Schakelt het stil alarm door naar nabije personen, politie en/of meldkamer beveiligingsfirma?
Op welke basis worden deze gegevens geüpdatet?
Hoe gevoelig is het alarm afgesteld?
Kregen medewerkers een opleiding over het aan-en uitzetten van de installatie? vb. veel vals alarm door foutief gebruik
Hoe frequent is er vals alarm?
Wordt de installatie regelmatig onderhouden? Best jaarlijks onderhoud door getrainde technicus
Is er een procedure voor de vervanging of verbetering van het systeem?
Is er een jaarlijkse update voor het aan- en afzette, de telefoonnummers bij het stil alarm, afspraken met meldingskamer, politie, etc.?

Camerabewakingssystemen (CCTV)

Is er een camerabewakingssysteem aanwezig?
Waarom werd deze keuze gemaakt?
Is deze camerabewaking noodzakelijk om de veiligheidsdoelstelling te bereiken?
Worden de camerabeelden binnen, buiten of overal gemaakt?
Hoe lang worden beelden bewaard?
Is er een link met een meldkamer? Worden medewerkers op de hoogte gebracht?
Wordt de installatie regelmatig onderhouden? Best jaarlijks onderhoud door getrainde technicus
Is er een procedure voor de vervanging of verbetering van het systeem?
Is er een jaarlijkse update voor het aan- en afzetten, de telefoonnummers bij het stil alarm, afspraken met meldingskamer, politie, etc.?
Is het logo CCTV aangebracht op de gevel?

Waterschade

Ligt het kerkgebouw bij een waterloop (rivier, beek, kanaal, etc.) die kan overstromen?
Kunnen hiervoor op korte tijd maatregelen getroffen worden?
Zijn er zandzakjes of deurschotten aanwezig?
Zijn er problemen met opstijgend of inslaand vocht? Waren hiervoor al behandelingen, zijn hiervoor werken gepland? vb. injecteren bepleistering

Wat is de staat van de waterleidingen?
Worden er maatregelen tegen de vorst genomen? vb. isolatie om springen buizen en waterschade en kortsluiting te voorkomen
Bij platte daken/langdurige sneeuwval: dient de sneeuw geruimd te worden?
Werden de aanbevelingen Monumentenwacht om waterinsijpeling tegen te gaan gevolgd?

Verzekeringen

Heeft de Kerkfabriek een brandverzekering en een verzekering voor burgerlijke aansprakelijkheid?
Bij welke verzekeringsagent en wat is opgenomen in de polis?
Is dit conform het statuut van het kerkgebouw en de inventaris van de inboedel?

Richtlijnen

Is er een mapje met de belangrijkste contactgegevens aanwezig?
Mapje met basisrichtlijnen omtrent veiligheid aanwezig?
Hangt er in sacristie, bergplaats en portaal een basisnoodplan (telefoonnummers, basisstappen afsluiten gaskraan, elektriciteit, etc.)?